

Bydgoszcz, 14.06.2016 r.

Raport z inwentaryzacji ornitologiczno-chiropterologicznej

przestrzeni/terenu Zespołu Szkół nr 15
Mistrzostwa Sportowego w Bydgoszczy

Autor opracowania:

MERGUS Dawid Kilon

Ul. Gnieźnieńska 19/5

85-313 Bydgoszcz

Tel. 782277462

kilondawid@gmail.com

NIP: 9532555275

Wstęp

Ptaki w/na budynkach mogą gniazdować licznie od połowy marca do końca sierpnia. Gatunkami je zasiedlającymi mogą być: jerzyk *Apus apus*, wróbel *Passer domesticus*, mazurek *Passer montanus*, szpak *Sturnus vulgaris*, kawka *Corvus monedula*, gołąb skalny *Columba livia f. urbana*, pustułka *Falco tinnunculus*. Dla jerzyka i kawki - budynki stanowią prawie wyłącznie jedyne miejsce gniazdowania. Wszystkie ptaki gniazdujące w budynkach są objęte ścisłą ochroną gatunkową wynikającą z ustawy o ochronie przyrody (za wyjątkiem gołębia miejskiego będącego pod ochroną częściową).

Nietoperze wykorzystują budynki jako hibernakula, czyli miejsca do zimowania (np. karlik mniejszy *Pipistrellus pipistrellus* i gacek brunatny *Plecotus auritus*). Zakładają w nich także swoje kolonie rozrodcze np. mroczek późny *Eptesicus serotinus*, nocek duży *Myotis myotis*, karlik mniejszy *Pipistrellus pipistrellus*, czy gacek brunatny *Plecotus auritus*. Również ich siedliskiem (miejscem rozrodu) mogą być stare dziuplaste drzewa np. borowiec wielki *Nyctalus noctula*.

Zgodnie z art. 52 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. dla gatunków chronionych ptaków, nietoperzy i jeży wprowadza się zakazy umyślnego zabijania, niszczenia jaj i piskląt (ptaków), siedlisk i ostoi, będących ich obszarem rozrodu/lęgów, wychowu młodych, odpoczynku, migracji i żerowania. Ponadto nie wolno niszczyć, usuwać lub uszkodzać ich gniazd (jedynie od dnia 16 października do końca lutego ze względów sanitarnych i bezpieczeństwa).

Inwentaryzacje wykonano w związku z planowaną termomodernizacją budynku oraz budową hali gimnastyki sportowej. Celem niniejszego opracowania jest wykazanie, czy na inwentaryzowanym terenie znajdują się siedliska ptaków oraz nietoperzy.

Teren badań

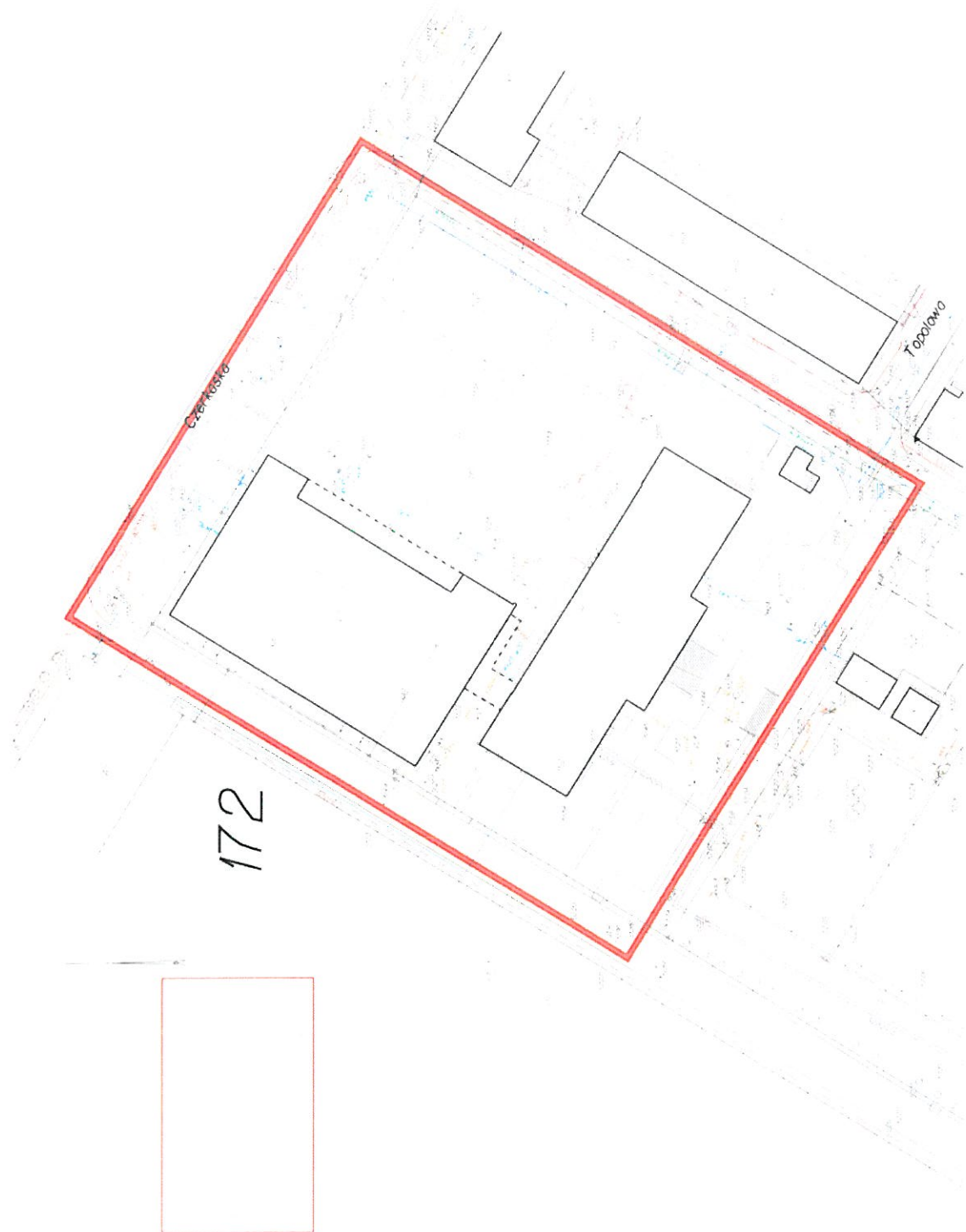
Przedmiotem opracowania jest inwentaryzacja ornitologiczno - chiropterologiczna terenu Zespołu Szkół nr 15 Mistrzostwa Sportowego w Bydgoszczy. Inwentaryzowano budynek Szkoły, budynek nowej sali gimnastycznej oraz teren na którym rosną drzewa i krzewy będące przeznaczone do wycinki, w związku z planem budowy hali gimnastyki sportowej. Obserwacjom poddano wszystkie ściany zewnętrzne budynków oraz drzewa i krzewy rosnące na wskazanym niżej terenie (fot.1, fot. 2., ryc.1). Budynek Szkoły ma wyraźnie widoczne ślady drobnych prac murarskich - liczne szczeliny i pęknięcia były zaklejone.

Fot. 1. Widok na inwentaryzowany budynek Szkoły.

Fot. 2. Widok na inwentaryzowane drzewa i krzewy

Ryc. 1. Inwentaryzowany teren.

Materiały udostępnione przez Wydział Inwestycji Miasta Bydgoszczy

Metody badań

Wykonano 3 kontrole ornitologiczne obiektu. Obiekt pod kątem siedlisk ptaków kontrolował autor niniejszego opracowania. Inwentaryzacje wykonano w okresie lęgowym ptaków, od kwietnia do czerwca. Na obiekcie poszukiwano gniazd ptaków oraz potencjalnych miejsc lęgowych. Starano się odnaleźć drożne otwory wentylacyjne, otwory do stropodachu, szczeliny pod parapetami, poszyciem dachu, oknami i rynnami, które mogą być siedliskiem ptaków. Obserwacje wizualne ptaków prowadzono za pomocą aparatu z teleobiektywem (400 mm) oraz lornetki (powiększenie 10 x 42).

Obserwacje ornitologiczne prowadzono w dniach i godzinach:

- 14.04.2016 r., w godzinach 7.00-8:00
- 24.05.2016 r. w godzinach 10.00-11.00
- 14.06.2016 r., w godzinach 19.40-22.00

Podczas kontroli wieczornej starano się wykryć jerzyki *Apus apus*, które wlatują do swoich gniazd tuż przed zapadnięciem zmroku. Podczas obserwacji porannych poszukiwano pozostałych gatunków ptaków, mogących gniazdować wewnątrz inwentaryzowanego budynku.

Ekspertyza chiropterologiczna obejmowała weryfikację zasiedlenia przez nietoperze budynków szkoły. Badania chiropterologiczne w ramach niniejszej ekspertyzy wykonano w dniu 14 czerwca 2016 r., w godzinach 20-22.00. Badania obejmowały:

- oględziny wszystkich elewacji kompleksu budynku pod kątem występowania potencjalnych schronień nietoperzy,
- poszukiwanie śladów zasiedlenia obiektu przez nietoperze (odchody nietoperzy na ścianach budynku lub na poziomie gruntu przy elewacjach budynku),
- nasłuch sygnałów emitowanych przez nietoperze z wnętrza budynku,
- obserwacje wzrokowe połączone z nasłuchem detektorowym wszystkich elewacji budynku w celu sprawdzenia, czy z budynku wylatują nietoperze (po zachodzie słońca),
- rejestrację nietoperzy przelatujących w sąsiedztwie budynku.

Nasłuchy detektorowe prowadzono z wykorzystaniem detektorów ultrasonicznych Pettersson D240x oraz Pettersson D230 podłączonych do rejestratorów cyfrowych ZOOM H2. W celu zwiększenia skuteczności obserwacji, badania były prowadzone przez 2 osoby jednocześnie.

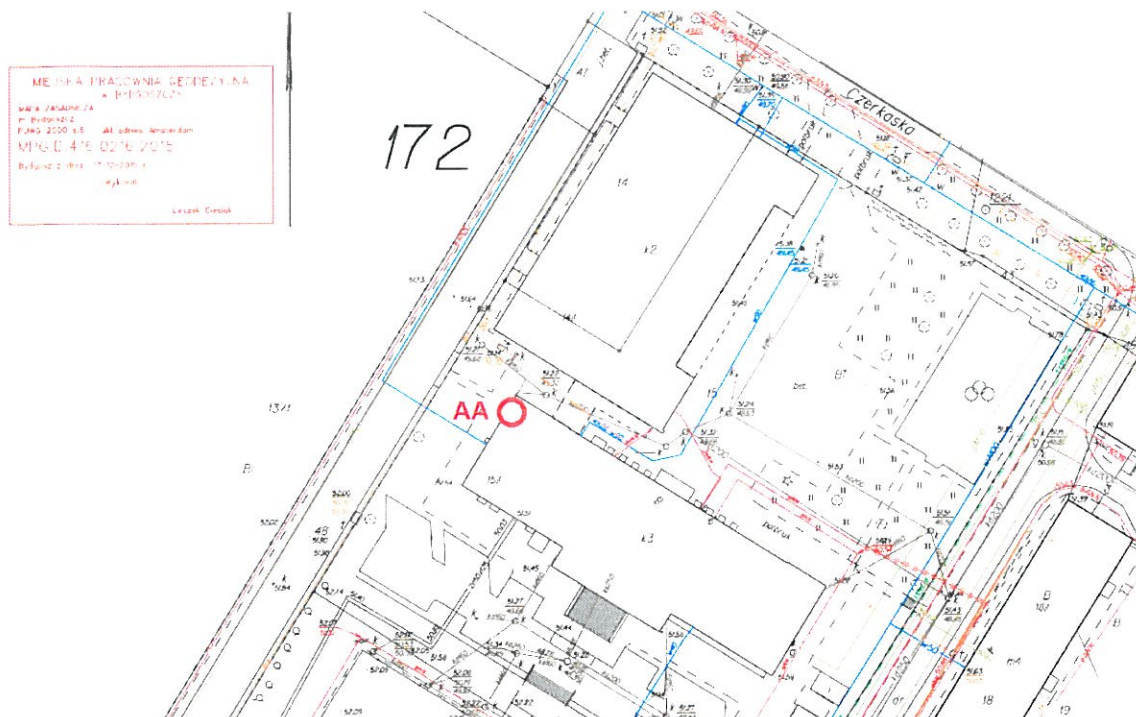
Wyniki

Podczas czerwcowej kontroli terenowej stwierdzono, że na ścianie południowo-zachodniej budynku głównego ma swoje siedlisko jerzyk *Apus apus*. Zaobserwowano wlot i późniejszy wylot 1 osobnika do otworu wokół rynny (fot.3). Dokładną lokalizację przedstawiono na mapie.

Fot.3. Lokalizacja gniazda jerzyka *Apus apus*.

Fot. Monika Wójcik – Musiał.

Ryc.2. Lokalizacja siedliska jeryzka *Apus apus*. Oznaczono czerwonym okręgiem.

Materiały udostępnione przez Wydział Inwestycji Miasta Bydgoszczy

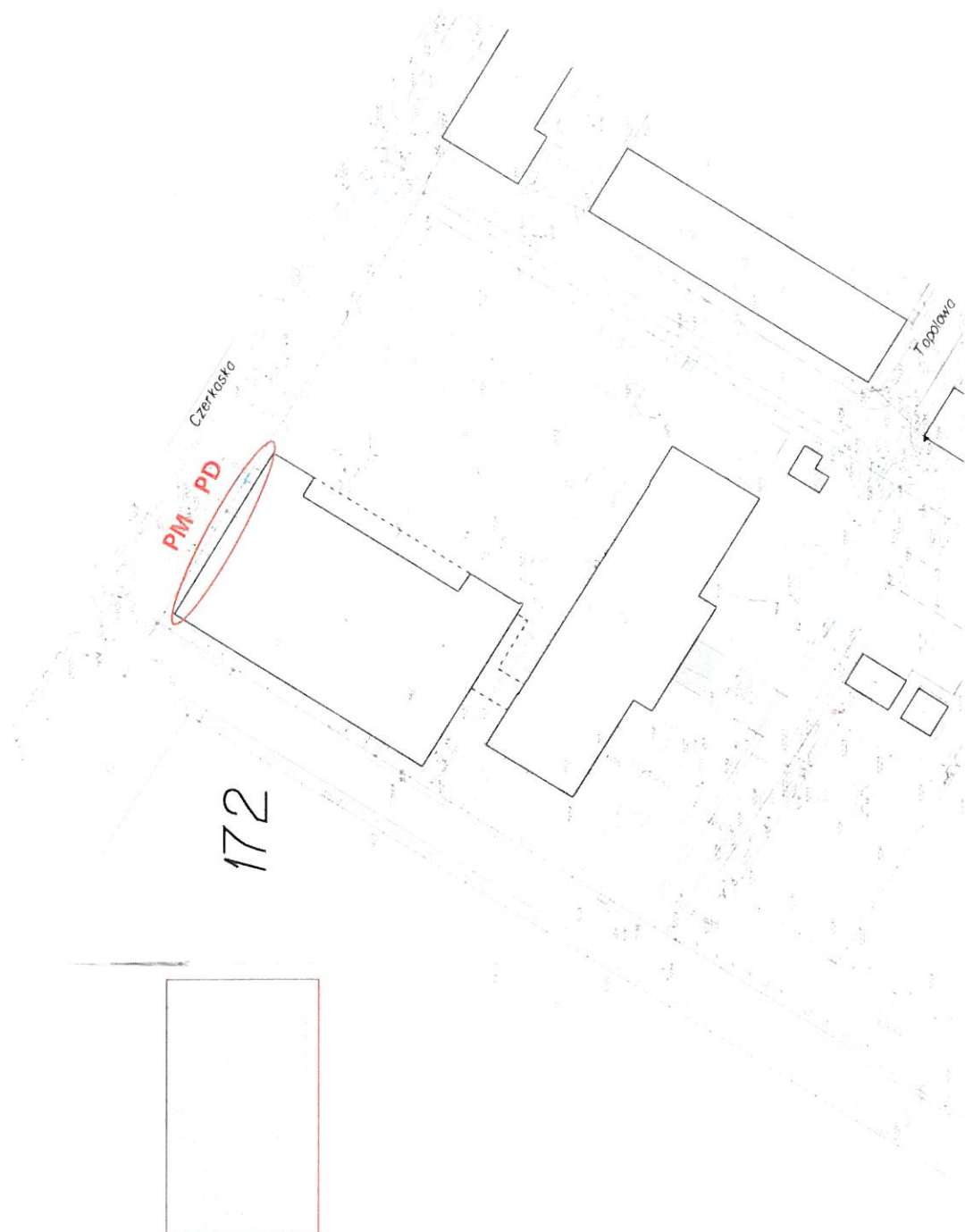
Stwierdzono również parę kopciuszków *Phoenicurus ochruros* na łączniku. Pomimo poszukiwań nie udało się odnaleźć ich gniazda, natomiast jest bardzo możliwe, że gniazdo jest ukryte nad poddanym już termomodernizacji łączniku.

Odnotowano również gniazdowanie **mazurków** *Passer montanus* i **wróbla domowego** na ścianie wybudowanej już sali gimnastycznej. Dwie pary mazurków (fot. 6) i dwie pary wróbla domowego (fot. 4,5) wykorzystywały (jako miejsca lęgowe) przestrzenie znajdujące się wewnątrz metalowych elementów konstrukcyjnych, wchodzących do warstwy dociepleniowej. Podczas kontroli 24.05.2016 r. ptaki były w fazie karmienia piskląt. Lokalizacje siedlisk wróbli przedstawiono na mapie (ryc. 3).

Fot. 4. Lokalizacja siedliska wróbli: domowych i mazurków.

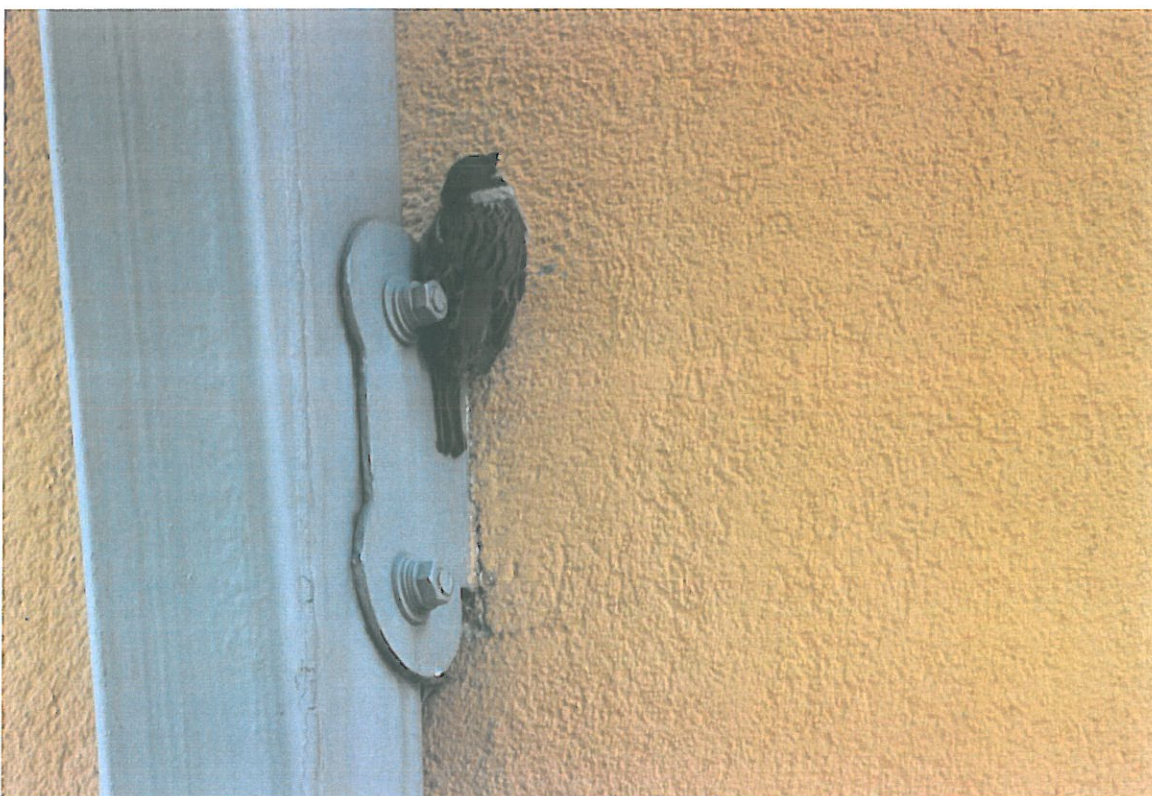

Ryc.2. Lokalizacja siedlisk wróbla domowego (PD) i mazurek (PM). Oznaczono czerwonym owalem. Materiały udostępnione przez Wydział Inwestycji Miasta Bydgoszczy

Fot. 5. Samiec wróbla domowego przy gnieździe.

Fot. 6. Mazurek przy gnieździe.

Na jednej lipie drobnolistnej - oznaczonej w inwentaryzacji nr 3, stwierdzono gniazdowanie sierpówki *Streptopelia decaocto*. Lokalizację gniazda umieszczono na poniższej fotografii (fot.7.) i mapie (ryc.3).

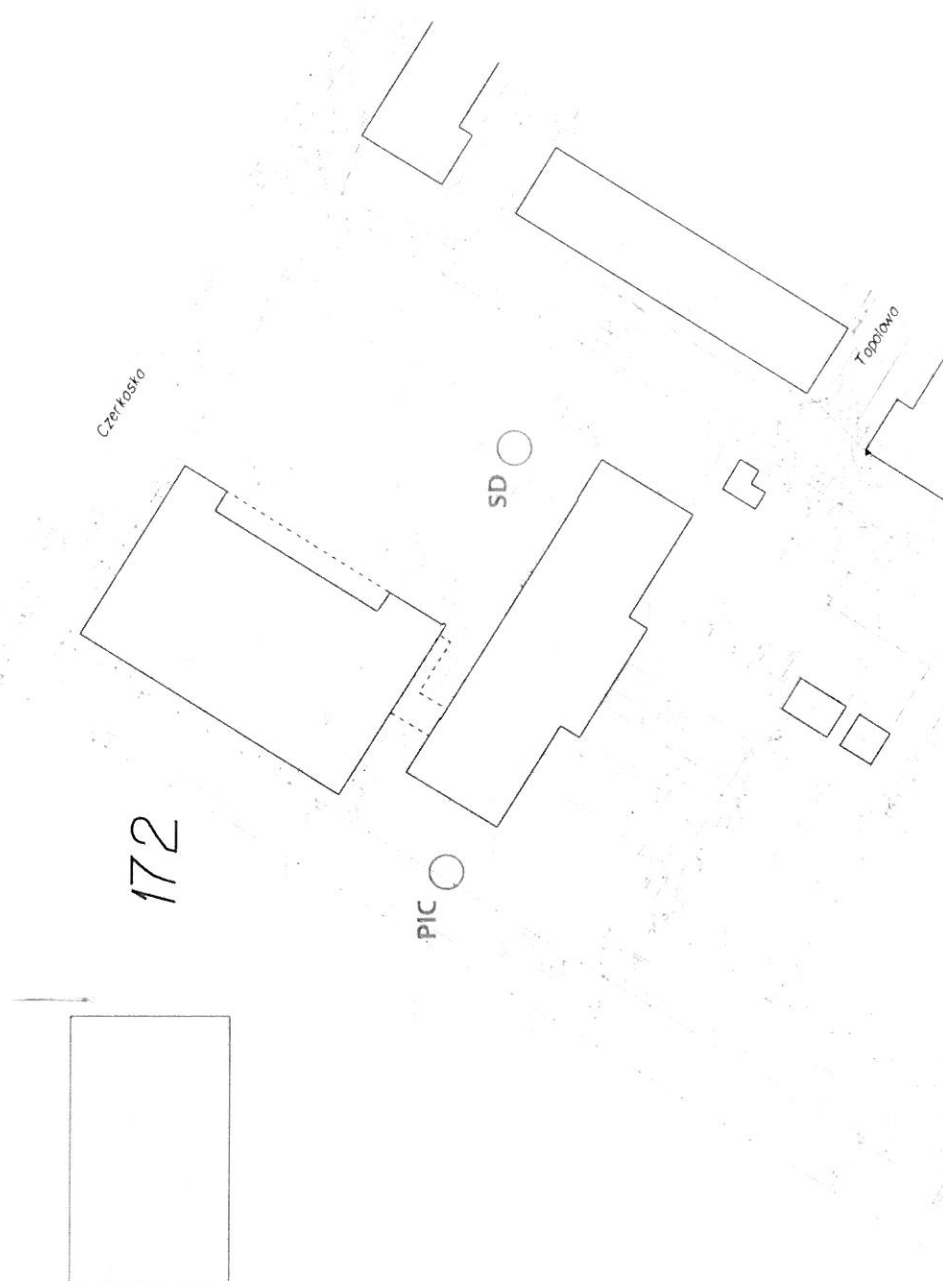

Fot. 7. Lokalizacja gniazda sierpówki.

Podczas kontroli drzew rosnących na inwentaryzowanym terenie, udało się stwierdzić również **gniazdowanie sroki** *Pica pica*. Podczas czerwcowej kontroli wykazano opuszczenie gniazda przez młode ptaki- zaobserwowano podloty. Ptaki gniazdują na brzozie rosnącej w zachodniej części obszaru, przy budynku Szkoły, jednakże należy dodać, że wskazane drzewo nie jest przeznaczone do wycinki w wyniku realizowanej inwestycji. Lokalizację gniazda sroki zaznaczono na poniższej mapie (fot. 8, ryc. 3).

Fot. 8 Gniazdo sroki na brzozie.

Ryc. 3. Lokalizacje gniazd ptaków na drzewach. SD- sierpówka, PIC – sroka.
Materiały udostępnione przez Wydział Inwestycji Miasta Bydgoszczy

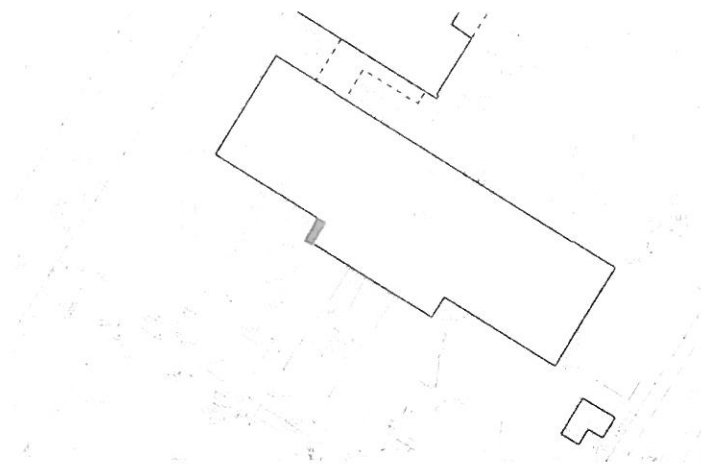
W wyniku przeprowadzonych badań nie zaobserwowano wylotów nietoperzy z obserwowanych budynków oraz nie zarejestrowano, żadnych sygnałów nietoperzy z wnętrza budynków. Nie stwierdzono również innych śladów obecności nietoperzy (odchodów na elewacjach, parapetach lub pod ścianami budynku oraz ewentualnych szczątków nietoperzy). W otoczeniu szkoły zarejestrowano pojedynczy przelot karlika malutkiego *Pipistrellus pipistrellus*.

Wnioski

Stwierdzono gniazdowanie gatunku chronionego – sierpówki, na jednej z lip, która prawdopodobnie będzie wycięta na potrzeby realizacji inwestycji. Jej wycinka powinna odbyć się po okresie lęgowym sierpówki, czyli po 1 września do 1 marca. Pozostałe drzewa nie pełnią roli siedliska dla żadnego z chronionych gatunków ptaków oraz nie stanowią miejsca rozrodu nietoperzy. Wycinka wszystkich pozostałych drzew powinna odbyć się poza okresem lęgowym ptaków, czyli w terminie od 1 września do 1 marca. Wycinka drzew w okresie lęgowym jest możliwa jedynie pod nadzorem przyrodnika, który określi, czy na przeznaczonych do wycinki drzewach nie gniazdują ptaki. Wcześniej na ścięciu drzewa z opuszczonym gniazdem jest wymagana zgoda Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy na zniszczenie siedliska i płoszenie gatunku chronionego – sierpówki. W ramach kompensacji zaleca się nasadzenia zastępcze, z ukierunkowaniem na rodzime gatunki i odmiany drzew.

Na budynku stwierdzono gniazdowanie jedynie jednej pary jerzyka *Apus apus*. Dlatego wszelkie prace termomodernizacyjne w 2016 r. w obrębie gniazda tego gatunku można planować dopiero po 1 września 2016 r., po wcześniejszym uzyskaniu zgody Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy na zniszczenie siedliska, gdyż zapewne podczas położenia warstwy termoizolacyjnej dojdzie do utraty siedliska. W przypadku chęci prowadzenia prac termomodernizacyjnych w kolejnym roku, w okresie 1.05 - 1.09, należy przeprowadzić wcześniej działania zabezpieczające – polegające na zalepieniu szczeliny w okolicach rynny, tak by uniemożliwić ptakom gniazdowanie podczas prowadzenia prac termomodernizacyjnych. W tym, przypadku należy również zgłosić się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z wnioskiem o płoszenie jerzyków.

W ramach działań kompensujących zniszczenie siedliska jerzyka oraz w związku z tym, że jerzyk jest gatunkiem, który w ostatnich latach traci wiele siedlisk, wskazane jest powieszenie specjalnych budek lęgowych dla jerzyka (wykonanych z trwałego trocinobetonu), w liczbie 10 sztuk na ścianie budynku głównego, tuż pod okapem dachu, w dwóch rzędach (2 x po 5 sztuk) w miejscu zaproponowanym na poniższej mapie.

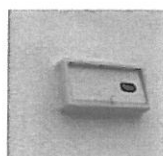
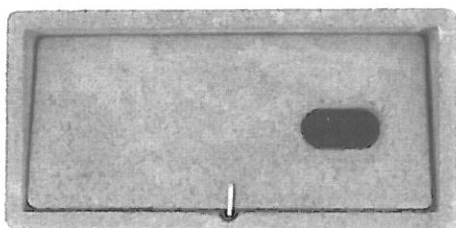

Ryc. 4. Proponowana lokalizacja budek lęgowych dla jerzyka.

Proponowana budka z trocinobetonu

Wymiary: wysokość 16 cm, szerokość 36 cm, głębokość 22 cm,

Otwór wlotowy: 65/35 mm

Budka APK-1

Budka lęgowa dla jerzyka wykonana z ekologicznego trocinobetonu. Stosowana przy modernizacji budynków. Produkt o wieloletniej trwałości i odporności na czynniki atmosferyczne. Wytrzymałość budki jest znacznie większa niż w przypadku budek drewnianych. Budkę można łatwo wyczyścić (otwierane drzwiczki). Produkt przed lub po zawieszeniu na budynku należy koniecznie zabezpieczyć ekologiczną farbą ochronną. W naszej ofercie znajduje się także specjalne trocinobetonowe gniazdko dla jerzyka.

Sposób montowania

Budka dla jerzyka mocowana natynkowo lub podtynkowo. Nie należy budki mocować do styropianu.

Kategoria: Budki lęgowe dla ptaków. Tag: jerzyk.

<http://budkilegowe.com/produkty/budka-apk-1/>

W terenie objętym badaniami nie stwierdzono obecności schronień nietoperzy. Zaplanowana inwestycja nie będzie więc skutkować utratą kryjówek przez nietoperze i nie stanowi zagrożenia dla życia tych ssaków. W związku z powyższym brak jest przeciwwskazań dla realizacji inwestycji. Nie ma także przesłanek do stosowania działań kompensujących szkody przyrodnicze w odniesieniu do nietoperzy.

Wykonał
mgr Dawid Kilon
mgr Leszek Koziróg

REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W BYDGOSZCZY

WPN.6401.1.196.2016.RS

DECYZJA

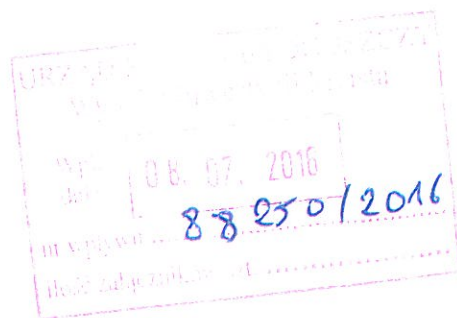
Na podstawie art. 52 ust. 1 pkt 7, 8 oraz art. 56 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.), § 6 ust. 1 pkt 7 i 8 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. poz. 1348), art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 23), po rozpatrzeniu wniosku Urzędu Miasta Bydgoszczy, Wydział Inwestycji Miasta, ul. Grudziądzka 9-15, 85-130 Bydgoszcz z dnia 27 czerwca 2016 r.

zezwalam

na zniszczenie 1 siedliska (miejsca lęgowego) jerzyka *Apus apus* i 1 siedliska (miejsca lęgowego) sierpówki *Streptopelia decaocto* w związku termomodernizacją budynku Zespołu Szkół Nr 15 oraz wycinką drzewa przy ul. Czerkaskiej 8 w Bydgoszczy, pod następującymi warunkami:

1. Wycinkę oraz prace budowlane należy przeprowadzić poza okresem lęgowym ptaków, przypadającym od 01 marca do 31 sierpnia, a w przypadku konieczności wykonania prac w okresie lęgowym, wyłącznie po potwierdzeniu przez eksperta ornitologa braku lęgów chronionych gatunków na drzewach i w obrębie budynku.
2. W trakcie prac stosować się do zaleceń specjalisty ornitologa prowadzącego nadzór nad pracami oraz do wskazań opracowania pn. „Raport z inwentaryzacji ornitologiczno-chiropterologicznej przestrzeni/terenu Zespołu Szkół nr 15 Mistrzostwa Sportowego w Bydgoszczy” autorstwa Pana Dawida Kilon, MERGUS.
3. W ramach kompensacji za utracone miejsca lęgowe, należy wywiesić 10 skrzynek lęgowych dla jerzyka (typu J).

K# - j. z. + tomaz
8.7.2016 v
D. Hencle
Sion M. Hrbai'de
m. 07. 2016
Bydgoszcz, dnia lipca 2016 r.

4. Skrzynki lęgowe należy wykonać i odpowiednio zabezpieczyć przed warunkami atmosferycznymi zgodnie z wytycznymi zawartymi w ww. opracowaniu.
5. Dokładną lokalizację skrzynek lęgowych należy uzgodnić ze specjalistą ornitologiem.
6. Skrzynki należy czyścić nie rzadziej niż co 2 lata, w okresie między 15 października a 28 lutego oraz kontrolować ich stan techniczny, a także w miarę potrzeby dokonywać naprawy lub wymiany na nowe skrzynki.
7. Zobowiązuje się wnioskodawcę do przedłożenia informacji z zakresu wykorzystania zezwolenia w terminie do dnia 15 stycznia 2017 r. (sprawozdanie za 2016 r.), do dnia 15 stycznia 2018 r. (sprawozdanie za 2017 r.) oraz do dnia 15 stycznia 2019 r. (sprawozdanie zbiorcze).
8. Zezwolenie jest ważne do dnia 31 grudnia 2018 r.

Uzasadnienie

Na podstawie art. 107 §4 Kodeksu postępowania administracyjnego odstępuje się od uzasadnienia decyzji.

Pouczenie

Od niniejszej decyzji służy stronom odwołanie wniesione za pośrednictwem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie w terminie czternastu dni od daty doręczenia decyzji.

W trakcie realizacji zezwolenia regionalny dyrektor ochrony środowiska dokonuje kontroli spełniania przez wnioskodawcę warunków w nim określonych, a także może cofnąć zezwolenie, jeżeli warunki te nie są spełnione – art. 56 ust. 7a oraz ust. 7j ustawy o ochronie przyrody.

Niniejsze zezwolenie nie zastępuje zezwolenia na niszczenie siedlisk innych gatunków zwierząt objętych ochroną na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt oraz zezwolenia na odstępstwo od innych zakazów wymienionych w art. 52 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody.

Zwolniono z opłaty skarbowej zgodnie z ustawą z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2015, Poz.783).

Otrzymują:

1. Urząd Miasta Bydgoszczy, Wydział Inwestycji Miasta, ul. Grudziądzka 9-15, 85-130 Bydgoszcz
2. a/a

